

SES DİZGESİ SORUNU

Kuramsal Türk Müziği Üstüne
Aykırı Tezler

Mustafa Baldan
Özan Baldan

M Kalemlik

“Türk müziği ses dizgesi”ni, kaynağından başlamak üzere, günümüzdeki yapısına doğru ele alan bu çalışma, daha da ötesine geçerek, tartişmalı sorunlarına özömler önermektedir.

Türk müziği ses dizgesi, onun temel yapısını saptayan Farabi’den (ö. 950), özellikle de Safiyüddin Abdulmu'min Urmevi'nin gösterdiği dizge üzerinde Maraga'lı Abdölkadir'in yaptığı düzeltmeden sonra 20.yy'a değin, taşıdığı aksaklıklar-eksiklerle birlikte hemen hemen hiç değişim geçirmemiştir. Rauf Yekta Bey ve H. Sadeddin Arel ile arkadaşlarınca Pisagorascı anlayişla, temelde beşliler sarmalından yola çıkılarak yeni bir dizge oluşturma yoluna gidilmiş ancak yenilik olarak sunulan dizge, eskisinin sorunlarını olduğu gibi taşıdığı için itirazların, tartişmaların önü alınamamıştır.

Dizgesel yöntemle sonuca ulaşılamayacağının anlaşılması üzerine, ya 53 komadan oluştuğu varsayılan sekizlinin komalarını, dizgesel yöntemle bulunamayan sesler için numaralandırarak, ya “halk müziği”nin sazda kullandığı perde yapısını “divan müziği” için de genelleştirmeyi önererek, ya da seslerin yerlerini (perdeleri) elektronik aygıtlarla belirleme yoluna giderek sorunların üstesinden gelinmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada başvurulan yöntem ise, müziğin kuramsal çalışmalarının başından beri bilinen, basit kesirlerde anlatımını bulan doğal sesleri, yedi-sesli (heptatonik) dizinin herbir perdesi üzerinden bulunabilecek biçimde dizimlemek, kullanım değeri olmayan sesleri ayıklamak olmuş, böylece tartişması süregelen “değişken” –buna “oynak” dendiği de olmuştur– perdelerin, adı var kendi belirsiz bir “mücenneb”in yerlerinin de belirlenebildiği bir dizge oluşturulmuştur.

ISBN: 9786052888209

Baskı Sayısı: 1. Baskı

Basım Tarihi: Aralık 2018

Baskı Yeri: Ankara

Sayfa Sayısı: 160

Ebat: 13,5x21